

ÎNCHEIERE

14 martie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul Oleg Sternioală
Judecătorii Iurie Bejenaru, Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către
Andrei Gheorghîța,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Andrei Gheorghîța
împotriva Verei Gheorghîța, intervenient accesoriu notarul privat Maria Hrolovici
cu privire la repunerea în termen și declararea nulității testamentului,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 25 octombrie 2017, prin care
a fost admis apelul declarat de către Vera Gheorghîța, a fost casată hotărârea
Judecătoriei Botanica, municipiul Chișinău din 06 decembrie 2016 și a fost emisă o
nouă hotărâre de respingere a acțiunii,

c o n s t a t ă :

La data de 17 decembrie 2014 Andrei Gheorghîța a depus cerere de chemare
în judecată împotriva Verei Gheorghîța, intervenient accesoriu notarul privat Maria
Hrolovici cu privire la repunerea în termen și declararea nulității testamentului.

În motivarea acțiunii s-a indicat că, la data de 13 octombrie 2010, a decedat
bunica lor, Vera Emelianova, născută la 28 octombrie 1919, iar masa succesorală
rămasă după decesul acesteia este compusă din apartamentul nr. XXXXXX,
compus dintr-o odaie, situat în XXXXXX.

Menționează că la data de 25 februarie 2008 bunica lor, Vera Emelianova a
testat toată averea sa pârâtei, testamentul fiind întocmit și autentificat de către
notarul Maria Hrolovici.

Invocă că testamentul enunțat urmează a fi declarat nul, deoarece la
momentul întocmirii acestuia, Vera Emelianova avea o vârstă înaintată de 89 de
ani, iar starea de sănătate nu îi permitea să înțeleagă importanța acțiunilor sale, mai
mult ca atât, ea nu a avut posibilitate de sine stătător să semneze și să citească
conținutul testamentului.

Susține că bunica lor în ultimii ani, în legătura cu vârsta înaintată avea
vederea slabă (practic nu vedea nimic) și nu putea singură semna careva acte.

În acest sens, mai invocă că prin raportul de expertiză medico-legală în
comisie nr. 337, întocmit de Centrul de Medicină Legală al Ministerului Sănătății
la data de 26 iulie 2012 s-a constatat că, Vera Emelianova suferea de maladie

oculară sub formă de glaucom și cataractă la ambii ochi, depistată primar la examenul oftalmologic din 27 iunie 1986. Pe parcursul anilor, necătând la tratamentul aplicat, acuitatea vizuală la ambii ochi a scăzut treptat și la 05 mai 1994 s-a constatat orbie totală la ochiul drept, iar la examenul oftalmologic din 13 februarie 2010 s-a determinat o scădere considerabilă a vederii la ochiul stâng (OS = 0,02). Cu astfel de acuitate vizuală, Vera Emelianova nu avea posibilitatea de a citi și scri de sine stătător în momentul întocmirii testamentului la 24 august 2010 folosind ochelari, dar putea se efectueze aceste acțiuni cu un dispozitiv optic special (lupă de capacitate optică mare, stereomicroscop).

În aceste împrejurări, consideră că la întocmirea testamentului de către notar au fost ignorate prevederile art. 1460 și 1461 din Codul Civil, care în mod expres prevăd participarea martorilor la întocmirea testamentului.

Solicită repunerea în termen a cererii de chemare în judecată, deoarece la data de 24 octombrie 2014 a făcut cunoștință cu decizia Curții Supreme de Justiție din 22 octombrie 2014 emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Verei Gheorghită împotriva sa cu privire la declararea nulității testamentului nr. 10137 din 24 august 2010 și declararea nulității testamentului nr. 141 din 25 februarie 2008 întocmit de către Emelianova Vera pe numele Verei Gheorghita.

Pe parcursul examinării cauzei reclamantul și-a completat cerințele, solicitând, declararea nulității testamentului nr. 141 din 25 februarie 2008 întocmit de către Vera Emelianova pe numele Verei Gheorghita, obligarea OCT Chișinău de a radia înscrisurile efectuate în Registrul bunurilor imobile în privința apartamentului nr. XXXXXX în baza certificatului de moștenitor testamentar și încasarea din contul pârâtei a taxei de stat în mărime de 3000 lei, a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 6 000 lei și a cheltuielilor suportate pentru efectuarea expertizei în mărime de 1 317 lei.

Prin hotărârea Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 06 decembrie 2016 a fost admisă parțial acțiunea, a fost declarat nul testamentul nr. 141 din 25 februarie 2008 întocmit de de către Vera Emelianova pe numele Verei Gheorghita și au fost încasate de la Vera Gheorghita în beneficiul lui Andrei Gheorghita taxa de stat în sumă de 3 150 lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 6 000 lei. În rest acțiunea a fost respinsă.

Respingând cererea cu privire la repunerea în termen prima instanță și-a argumentat concluzia prin faptul că, cererea de chemare în judecată a fost depusă în termenul general de prescripție, deoarece testamentul din 25 februarie 2008 a fost revocat prin testamentul din 24 august 2010 întocmit de către Vera Emelianova pe numele Verei Gheorghita și al lui Andrei Gheorghita, care a fost anulat prin hotărârea irevocabilă a Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 17 aprilie 2013. Astfel, din momentul anulării testamentului din 24 august 2010 și-a recăpătat forța juridică testamentul din 25 februarie 2008, iar din data de 17 aprilie 2013 a început să curgă termenul general de prescripție de trei ani pentru contestarea acestuia.

Prima instanță declarând nul testamentul nr. 141 din 25 februarie 2008 și-a argumentat concluzia prin faptul că, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 307 din 17 iulie 2015 și depozițiilor martorilor, Vera Emilianova la momentul

semnării testamentului – 28 februarie 2008 nu avea posibilitatea de a scri și citi de sine stătător, fapt ce îi limita în mod direct capacitatea de a conștientiza și dirija acțiunile sale. Mai mult ca atât, la întocmirea testamentului nu au fost respectate prevederile art. 1461 din Codul civil, or, testatorul avea deficiențe fizice vizibile privind gradul scăzut de vedere și contrar acestui fapt nu au fost prezenți doi martori obligatorii prevăzuți de lege, dar a fost citit de către notar reieșind din mențiunile efectuate în testament.

Respingând cerința cu privire la obligarea OCT Chișinău de a radia înscrisurile efectuate în Registrul bunurilor imobile în privința apartamentului litigios, prima instanță a reiterat că, OCT Chișinău nu este parte pe dosar, însă conform prevederilor art. 16 CPC, hotărârea judecătorească este obligatorie spre executare inclusiv și pentru OCT Chișinău din momentul devenirii definitive.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 25 octombrie 2017 a fost admis apelul declarat de către Vera Gheorghită, a fost casată integral hotărârea primei instanțe și a fost emisă o nouă hotărâre, prin care a fost respinsă cererea de repunere în termen și a fost respinsă acțiunea ca tardivă.

Instanța de apel și-a argumentat concluzia prin faptul că în speță, termenul de prescripție pentru apărarea dreptului încălcat pe calea intentării unei acțiuni în instanța de judecată pentru Andrei Gheorghită a început să curgă din momentul deschiderii succesiunii – 14 octombrie 2010 și a expirat la data de 14 octombrie 2011, făcând trimitere la prevederile art. 1474 alin. (1) din Codul civil.

Totodată, instanța de apel a reiterat că Andrei Gheorghită nu a invocat nici un motiv întemeiat și nu a prezentat probe veridice ce ar dovedi temeinicia omiterii termenului de depunere a cererii de chemare în judecată, făcând trimitere la prevederile art. 116 CPC.

Or, faptul că intimatul a depus prezenta cerere de chemare în judecată la data de 17 decembrie 2014, după ce hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 17 aprilie 2013, prin care a fost anulat testamentul din 24 august 2010 a devenit irevocabilă, nu constituie temei de repunere în termen a acțiunii, nefiind legate de personalitatea intimatului.

La data de 26 decembrie 2017 Andrei Gheorghită a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului s-a indicat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel, deoarece au fost încălcate normele de drept material și, anume, nu a fost aplicată legea care trebuia să fie aplicată, a fost interpretată în mod eronat legea și nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, reiterând motivele de fapt și de drept pe care le-a invocat pe parcursul examinării cauzei în instanțele inferioare.

Suplimentar menționează că hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 17 aprilie 2013, prin care a fost declarat nul testamentul nr. 10137 din 24 august 2010 întocmit de către Vera Emelianova pe numele Verei Gheorghită și al lui Andrei Gheorghită a devenit irevocabilă la data de 22 octombrie 2014, moment din care a început să curgă termenul pentru realizarea dreptului de a înainta acțiune cu privire la declararea nulității testamentului din 25 februarie 2008.

Invocă că la data de 03 noiembrie 2014 a depus cerere de chemare în judecată împotriva Verei Gheorghiu, intervenient accesoriu notarul privat Maria Hrolovici cu privire la declararea nulității testamentului, care la data de 28 noiembrie 2014 a fost restituită din motiv că, nu au fost înlăturate în termen neajunsurile stabilite prin încheierea de a nu da curs din 05 noiembrie 2014, iar la data de 17 decembrie 2014, înlăturând neajunsurile, a depus din nou cererea de chemare în judecată.

Astfel, consideră că întemeiat a omis termenul de depunere a cererii de chemare în judecată, mai mult ca atât, rezultatul examinării cauzei înaintate la cererea de chemare în judecată a Verei Gheorghiu împotriva sa cu privire la declararea nulității testamentului nr. 10137 din 24 august 2010 era în strictă tangență cu prezenta cauză, deoarece are același obiect și aceleași părți.

Sușine că testamentul din 25 februarie 2008 nu a fost obiectul examinării în litigiul precedent, este un alt act juridic din legalitatea căruia rezultă dreptul de proprietate.

Atenționează că din momentul devenirii irevocabile a hotărârii judecătorești, prin care i-a fost viciat dreptul său asupra bunului succesoral și când această hotărâre i-a fost adusă la cunoștință – 27 octombrie 2014 și până la depunerea cererii de chemare în judecată au trecut doar 5 zile lucrătoare.

Prin referința depusă la data de 26 februarie 2018 Vera Gheorghiu a solicitat declararea recursului ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul a fost declarat în termen, or, din materialele cauzei nu poate fi stabilită cu certitudine momentul comunicării deciziei contestate pentru a determina respectarea termenului de declarare a recursului.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

- b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4);

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către Andrei Gheorghiuța, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Totodată, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de către Andrei Gheorghiuța, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul lui Andrei Gheorghiuța, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 269-270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Andrei Gheorghîța, se consideră inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic